

Ахсаан төрүттэрин өйдөбүллэригэр аналлаах «Чоппуускалар уонна кууруссалар» аралдытыгы технологической картата.

Алексеева Нюргустана Романовна,
«Чуораанчык» оҕо уьуйаанын шитээччитэ, Элгээйи сэл., Сунтаар улууьа.

Сыала:

-Оболор толкуйдуур, суоттуур, тэңниир дьобурдарын сайыннарыы,
-Күрэхтэһии усулуобуйатыгар сөп түбэһиннэрэн соруудахтары бэйэлэрэ толороллорун ситиһии.

-Төрөппүт уонна оҕо икки ардыгар ситим үөскэтэн, төрөппүтү оҕо оонньуутугар көбүлээһин.

-Эт-хаан өттүнэн сайыннарыы.

Кыттааччылар:

-улахан саастаах бөлөх оболоро уонна төрөппүттэрэ.

Тэрилэ:

- Шапочкалар - чоппууска, куурусса
- 2 биедэрэ
- геометрической фигуралар ойуулаах листэр
- цветной однотонной былааттар /5 өң/
- 2 шт. харандааска быа, түмүгэр ленточка
- Кубиктарга сыьыарыллыбыт сыьыппаралар.
- улахан лиис, фломастер
- проектор.

/Музыка добуьуолунан хамаандалар киирэллэр.(Хамаандалар бары шапочкалаахтар)/

Ыьтааччы:

- Күндү төрөппүттэр уонна оболор, бүгүн биһиги бары бииргэ, көрдөөх ахсааннардаах, ахсаан аабылардаах, кэрэхсэбиллээх, толкуйдатар соруудахтардаах ахсаан дойдутун эйгэтигэр айанныахпыт.

I хамаанда - оболор хамаандалара «Чоппуускалар»

II хамаанда – төрөппүттэр хамаандалара «Кууруссалар»

I соруудах: Таабырын соруудахтарр.

I хамаандаьа:

- Биэс ынах хас муостааьый? (10)
- Үс кугуйах хас атахтааьый? (12)
- Икки куоска олорбут, онно өссө биир эриэн куоска кэлбит. Барыта хас харах буолла?

II хамаандаьа:

- Икки бырааттыылар бааллар үһү. Олор үстүү балыстаахтар. Бу дьыэ кэргэңдэ хас

о5о баар эбитий? (5)

- Алта илии хас тарбахтаа5ый ? (30)
- Алеша уол тиэргэннэ биир ына5ы уонна кууруссалары көрбүт. Хас атах баарын аахпыт, онно 10 атах тахсыбыт. Барыта тиэргэннэ хас куурусса баар эбитий?(3)

II сорудах: «Аптаах художник»

Биирдии лиискэ треугольник, квадрат, прямоугольник, төгүрүк, ньолбуһах уруһуйдаммыттар. Сигнал бэрилиннэбинэ, бу геометрической фигураларга араас элементарны эбэн, сонун предмет таһаарыахтааххыт. Бэйэ - бэйэбитин үтүктүспэккит. Холобура: Бу трапеция геометрической фигураттан, юбка, абажурдаах лаампа, өтүүк, дьиэ...тахсыан сөп.Чэйиң эрэ, бэлэмнит?! Сүүрэн кэлэн, бу остуолларга оноро5ут.

III сорудах:

Аны билигин төһө бол5омтолооххутун, порядковай счету төһө билбиккитин билиэхпит. Оонньуубут аата «Матрешкалар». Музыка тыһаата5ына, хорооводтаан кэлэн баран, биир линия5а турабыт. Утары хамаанда хара5ын симмитин кэннэ, үнкүүлээбит хамаанда 1-2 матрешка миэстэлэрин уларытыһар. Ону сөпкэ булан таайыахтааххыт.

IV сорудах: Дьикти- дьийбэлээх сорудахтар. Хайа хамаанда сытыы өйдөөх эбитий?

I хамаанда5а: Үрэх таһыгар хомурдуостар олоубуттар. Ийэлэрэ, а5алара, кыыстара, уоллара. Сотору кэминэн эһээлэрэ, эбээлэрэ хомурдуос көтөн кэлбиттэр. Барыта хас хомурдуос эбитий? (6)

II хамаанда5а:

- Тииң мас анныгар биэс тэллэйи көрбүт. Онтон хатың анныгар үһү көрбүт. Биир тэллэйи сизбит. Хас тэллэй хаалбытый ? (7)

I хамаанда5а:

- Куурусса чоппуускаларыгар 10 саппыкы бэлэхтээбит. Ким этиэй о5олоор, хас чоппууска баар эбитий? (5)

II хамаанда5а:

- Куобахчаанна түөрт моркуоптаах эбит. Табаарыһа куобах кэлэн эбии икки моркуоп а5албыт. Сотору буолаат иккиэн биирдии моркуобу сизбиттэр. Бүтэһигэр хас моркуоптара хаалбытый? (4)

I хамаанда5а:

- Арай ийэ, а5а, икки игирэ о5олор буоланнар ойуурга отоннуу барбыттар. Барыларыгар сөптөөх ыа5ыйалаахтар эбит. Ким ыа5ыйата саамай улаханый? Кыраный? (А5а, игирэлэр).

II хамаанда5а:

- О5олор үрүллүбүт шариктарынан оонньуу сылдыбыттар. Алеша, Миша, Марина иккилии шариктара тэстибит. Арай Катя5а икки шарига эрэ хаалбыт. О5олорго барыта хас шариктаах эбиттэрий? (8)

Ыытааччы:

-Онтон билигин сынньана таарыйа «Субуйуу» диэн оонньууну оонньоохпут. Ханнык хамаанда бу быа5а илиллэ сылдыар лиэнтэни түргэнник субуйар эбитий?

1 –кы киһи субуйар, 2-с киһи тэптэру уһатар и т.д.

V сорудах:

- Кутуйах кэлэн сыһпараларбын бутуйталаан кэбиспит. 1- тэн 10- на дылы

сыппаралары. Ону биедэрэлэртэн ылан хайа хамаанда тургэнник бэрээдэгинэн саабылыыр..

- ***Музыка тыаһыыр***

VI сорудах: Бу бүтэһик сорудахпыт. Хас биирдиигитигэр лиистэр уонна ручкалар бэриллэллэр. Ойууга 15 предметтэр бааллар, 1 мунуутэ ойууну керебут. Онтон ойууну ылабын. Ол кэннэ тебе предмети ейдеебуккутунэн лиискэ уруууйдуугут.

Ытааччы:

- Күндү төрөппүттэр уонна оболор, манан аралдьыйыбыт түмүктэнэр, бу аралдьыйыга добордобуу кыайда. Онтон эһиги арахсыпат сыппаралар курдук эйэлээх, добордуу буолун. Үөрэххэ, сырдыкка тардыһар, дьулуһар дьон буола улаатын, төрөппүттэргэ улэбитигэр урдук ситиһиилэри– диэн сэмэй алгыспын этэбин.

/Барыларыгар минньигэби туцэтии./